

Interreg
SLOVENIJA – HRVAŠKA
SLOVENIJA – HRVATSKA
Evropska unija | Evropski sklad za regionalni razvoj
Evropska unija | Evropski fond za regionalni razvoj

TEMATSKA BROŠURA O PONAŠANJU U SLUČAJU PRIRODNE I DRUGE NEPOGOODE

TEMATSKA BROŠURA O RAVNANJU V PRIMERU NARAVNIH IN DRUGIH NESREČ

THEMATIC BROCHURE ON HOW TO ACT IN CASE OF NATURAL AND OTHER DISASTERS

SKUPNA ČEZMEJNA OPERATIVNA ENOTA ZAŠČITE IN REŠEVANJA / ZAJEDNIČKI PREKOGRANIČNI OPERATIVNI TIM ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Partnerji / Partneri

GRAD
DUGA RESA

OBČINA
ČRНОМЕЉ

VATROGASNΑ
ZAJEDNICA
GRADA DUGE RESE

GASILSKΑ
ZVEZA ČRНОМЕЉ

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge

KARLOVAČKA
ŽUPANIJA

Projekt HITRO je sofinanciran iz sredstev ESRR v okviru Programa sodelovanja Interreg V-A Slovenija - Hrvaška 2014 - 2020.

Projekt HITRO je sufinanciran iz sredstava EFRR unutar Programa suradnje Interreg V-A Slovenija - Hrvatska 2014 - 2020.

Ovaj projekt sufinancira Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske.

O projektu

KRATKI OSRVT NA DUGOGODIŠNJU SURADNU

Suradnja među gradovima na ovom prekograničnom području potječe još iz 1976. godine kada je potpisana prva povelja o bratimljenju između tadašnje Općine Duga Resa i Občine Črnomelj. Iste godine potpisana je i Povelja o bratimljenju između Vatrogasnog saveza Općine Duga Resa i Občinske gasilske zveze Črnomelj sve u svrhu svestranog razvijanja i napretka zajednice.

O PROJEKTU HITRO

Zajednički izazovi na programskom području sa kojima se susreću projektni partneri su izazovi na području sigurnosti u slučaju prirodnih i drugih katastrofa. Konkretni izazovi slovenske strane partnerstva je velika izloženost potresima. Teritorij općine Črnomelj nalazi se na području na kojem se mogu pojaviti potresi koji uzrokuju veća oštećenja (VIII. stupanj prema europskoj markoseizmološkoj skali EMS). Hrvatska strana partnerstva odnosno područje grada Duge Rese sve je češće izloženo poplavama te se nalazi na području velike vjerojatnosti pojavljivanja poplava. Ključna ideja projekta „HITRO - Zajednički prekogranični operativni tim zaštite i spašavanja“ je stvaranje prekograničnog partnerstva koje će osnovati, osposobiti i opremiti zajednički prekogranični tim zaštite i spašavanja koje će u slučaju katastrofalnog događaja biti spremni reagirati i ublažiti posljedice prirodnih i drugih katastrofa. Druga važna komponenta projekta je rad na osvjećivanju i edukaciji građana o načinu ponašanja u takvim situacijama te promocija odgovornog ponašanja prema okolišu.

OSNOVNE INFORMACIJE O PROJEKTU

Naziv projekta: Zajednički prekogranični operativni tim zaštite i spašavanja

Akronim: »HITRO«

Program: Interreg V-A Slovenija – Hrvatska za programsко razdoblje 2014. – 2020.

Prioritetna os programa: Zdrava, sigurna i pristupačna pogranična područja.

Tematski cilj: Jačanje institucionalnog kapaciteta i učinkovitost javnih uprava.

PARTNERI U PROJEKTU

Grad Duga Resa	Vodeći partner
Občina Črnomelj	Projektni partner
Gasilska zveza Črnomelj	Projektni partner
Vatrogasna zajednica Grada Duga Rese	Projektni partner

Investicijski prioritet:

Jačanje institucionalnih kapaciteta javnih vlasti i dionika te učinkovita javna uprava kroz promicanje pravne i administrativne suradnje i suradnje između građana i institucija.

Specifični ciljevi projekta:

Izgradnja partnerstava između javnih vlasti i dionika za zdrava, sigurna i pristupačna pogranična područja.

GLAVNI CILJ PROJEKTA

Zajednički razvoj i unapređenje sustava civilne zaštite u svrhu veće sigurnosti na prekograničnom području. Kroz zajedničko planiranje i spremnost za reagiranje, povećati će se kvaliteta usluga u zaštiti i spašavanju u slučaju prirodnih katastrofa i većih nesreća na prekograničnom području između grada Duge Rese i općine Črnomelj s posebnim naglaskom na rizike poplava i potresa.

KLJUČNI REZULTATI PROJEKTA

- Potpisana bilateralna Povelja o uzajamnoj pomoći u slučaju prirodnih i drugih katastrofa na prekograničnom području između grada Duge Rese i občine Črnomelj.
- Definiran plan djelovanja zajednički operativni tim zaštite i spašavanja (fokusirati će se na previđanju i uklanjanju administrativnih i drugih barijera koje nastaju zbog razlika u nacionalnim zakonodavstvima te će obuhvatiti odredbe vezane uz mobilizaciju, uvjete i način rada osnovanog prekograničnog operativnog tima zaštite i spašavanja).

- Uspostavljanje, osposobljavanje i opremanje zajedničkog prekograničnog operativnog tima zaštite i spašavanja koji će na prekograničnom području omogućiti pružanje usluga zaštite i spašavanja u slučajevima prirodnih i drugih katastrofa.
- Provedba promotivne kampanje, predavanja i promotivno-edukativnih radionica za javnost o sigurnosti i ponašanju u slučajevima prirodnih i drugih katastrofa te odgovornom ponašanju prema prirodi i okolišu.

PRIDRUŽENI PARTNERI U PROJEKTU

Hrvatska vatrogasna zajednica

Ministarstvo unutarnjih poslova – Služba civilne zaštite Karlovac

Hrvatska gorska služba spašavanja - Stanica Karlovac

Gasilska zveza Slovenije

Ministrstvo za obrambo - Uprava Republike Slovenije za zaščito i reševanje

Ukupna vrijednost projekta:

808.163,58 EUR

od čega su iz Europskog fonda za regionalni razvoj dodijeljena sredstva u iznosu od 686.939,03 EUR (85%) dok vlastito sufinanciranje iznosi 121.224,55 EUR (15%)

SADRŽAJ

UVOD	1
Informiranje o načinima ponašanja u slučaju prirodnih i drugih katastrofa	
Pripremite se za nesreće	
Postupci tijekom nesreće	
Postupci nakon nesreće	
Pozivanje hitnih službi i uzbunjivanje	
UZBUNJIVANJE STANOVNITVA	3
POŽAR	5
Ukratko o požarima	
Kako postupiti u slučaju požara	
Požar u objektu	
Opasnost od ugljičnog monoksida	
Gašenje požara u domaćinstvu	
Kako gasiti s vatrogasnim aparatom	
Evakuacija	
Evakuacija nije moguća	
Požar na otvorenom	
Požar na automobilu	
POPLAVA	10
POTRES	12
Što činiti prije potresa	
Postupci u slučaju iznenadnog nastanka potresa	
Postupci nakon potresa	
EKSTREMNI VREMENSKI UVJETI	15
Jak vjetar s tučom	
Suša i toplinski val	
Jaka zima i snježne oborine	
Udar groma	
Klizišta	
Neeksplodirana ubojna sredstva (NUS)	
epidemije i sanitарne bolesti	
OBITELJSKI PLAN ZA SLUČAJ NUŽDE	19

UVOD

Projekt, osim reagiranja snaga civilne zaštite na katastrofalne događaje, težište stavlja i na jačanje otpornosti stanovništva prema prirodnim i drugim katastrofama kroz osvjećivanje i edukaciju građana o načinima ponašanja u takvim situacijama.

Brošura daje kratak opis pojava koje mogu izazvati krizna stanja te kratke i jasne upute o načinu postupanja u pojedinim kriznim situacijama. Namjera je približiti stanovnicima pojedine radnje i postupke koje trebaju provoditi kako bi što učinkovitije ublažili posljedice krize. Na taj način se jača svijest o samozaštiti kao važnoj odrednici sustava civilne zaštite. Upute za građane su izrađeni u skladu sa smjernicama i u suradnji sa pridruženim partnerima tj. relevantnim tijelima na području civilne zaštite na području Republike Hrvatske – Hrvatskom vatrogasnem zajednicom, Ministarstvom unutarnjih poslova – Ravnateljstvo civilne zaštite, Nastavnim zavodom za javno zdravstvo „Andrija Štampar“ i Republike Slovenije – Ministrstvo za obrambo – Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje i Gasilska zveza Slovenije.

INFORMIRANJE O NAČINIMA PONAŠANJA U SLUČAJU PRIRODNIH I DRUGIH KATASTROFA

Elementarne nepogode, katastrofe i velike nesreće pojave su koje svojim djelovanjem i posljedicama narušavaju ustaljeni način života stanovništva te u manjoj ili većoj mjeri utječu na normalno funkcioniranje gospodarstva neke zajednice. Događaji koji uzrokuju kriznu situaciju događaju se uglavnom u vrlo kratkom vremenu, a tijekom svog razvoja mogu za posljedicu imati velik broj žrtava i izazvati velika razaranja materijalnih dobara. Prirodne katastrofe i velike nesreće nastaju i razvijaju se bez utjecaja čovjeka, iako u preventivi i u procesima njihova razvoja čovjek može utjecati na njihove razmjere i učinak.

PRIPREMITE SE ZA NESREĆE

Upoznajte se s utvrđenim mjerama i planovima sigurnosti i zaštite te s dodatnim – konkretnim mjerama zaštite preporučenim za pojedine događaje koji mogu ugroziti vašu sigurnost (požar, poplava, potres i dr.).

Voda i hrana - Pripremite dovoljnu količinu vode u bocama i sredstva za dezinfekciju vode. Prosječna potražnja vode za piće, kuhanje i osobnu higijenu u bilo kojem kućanstvu je najmanje 15 litara po osobi dnevno. Pripremite zalihe hrane koja ne zahtijeva dodatnu toplinsku obradu. Ako imate alergiju ili posebne prehrambene zahtjeve, uzmite to u obzir prilikom priprema zaliha hrane. Prilikom planiranja zaliha uzmite u obzir posebne potrebe djece, starijih osoba i bolesnika. Pobrinite se i za kućne ljubimce. Pripremite plinski štednjak, otvarač za limenke, džepni nož i slično.

Lijekovi - Pripremite komplet za prvu pomoć i osnovne lijekove i lijekove koje redovito uzimate.

Sredstva za osobnu higijenu - Pripremite sredstva za osobnu higijenu. Pripremite PVC vrećice za fekalije ako kanalizacijski sustav postane neupotrebljiv.

Ostalo - Pripremite trajne planinarske cipele, gumene čizme, toplu odjeću, vodootpornu odjeću, rukavice, deke i slično. Pripremite baterijsku svjetiljku. Na zalihi također imajte rezervne baterije. Spremite dokumente i dragocjenosti u kasete od nezapaljivog i vodootpornog materijala.

POSTUPCI TIJEKOM NESREĆE

- Ostanite mirni! Ne širite paniku!
- Ponašajte se sukladno prethodno dobivenim uputama od strane nadležnih službi.
- Provodite sve preporučene mjere kako biste najbolje zaštitali sebe, članove svoje obitelji i druge osobe.
- Ako vam razvoj situacije dopusti, pomožite drugima.

POSTUPCI NAKON NESREĆE

- nazovite broj 112 i izvijestite o nesreći i njenim posljedicama. Oslobođite liniju što prije, ne pitajte za informacije i ne tražite druge podatke. Linije trebaju biti dostupne za operativne potrebe koordiniranja spasilačkih aktivnosti.
- Ne koristite javne prometnice bez prijeke potrebe, oslobođite ih za vozila žurnih i spasilačkih službi.
- Ako ste raspoređeni u neku od postrojbi operativnih snaga civilne zaštite, javite se na vrijeme na zborno mjesto i postupajte prema naložima zapovjednika.

POZIVANJE HITNIH SLUŽBI I UZBUNJIVANJE

Kada je nama ili nekome drugome potrebna žurna pomoć ili kada uočimo neku hitnu situaciju, nesreću ili prijetnju za ljudske živote, imovinu, okoliš i kulturna dobra, vrlo je važno ostati smiren te odmah o događaju obavijestiti centar 112. Broj 112 zovite ako je potrebna intervencija bilo koje hitne službe. Besplatnim pozivom na broj 112 u bilo kojoj državi članici Europske unije možete zatražiti pomoć hitnih službi (policije, vatrogasaca, hitne medicinske službe). Osim hitnih službi, Sustav 112, u hitnim situacijama, prema potrebi obaveštava i druge nadležne sudionike civilne zaštite, operativne snage u sustavu civilne zaštite (kao što su Gorska služba spašavanja, Crveni križ i dr.) te dodatne snage od važnosti za sustav civilne zaštite. Značajna je i sposobnost zaprimanja hitnih poziva na stranim jezicima, a čime se doprinosi sigurnosti naših turista. Učinkovitost operatera ovisi o vašim informacijama, stoga prilikom dojavljivanja događaja budite spremni odgovorite na slijedeće pitanja operatera:

•TKO ZOVE?

•ŠTO se dogodilo?

•GDJE se dogodilo?

•IMA li ozlijedjenih i koliko?

•KAKVE su ozljede?

•KAKVE su okolnosti na mjestu nesreće: požar, istjecanje opasnih tvari, oštećene plinovodne ili električne instalacije, itd.

•KAKVU pomoć žurno trebate?

UZBUNJIVANJE STANOVNIŠTVA

UZBUNJIVANJE STANOVNIŠTVA U HRVATSKOJ

Upozorenje na nadolazeću opasnost

Upozorenje na nadolazeću opasnost upotrebljava se za nadolazeće prirodne i druge opasnosti koje ne zahtijevaju trenutnu reakciju na dati znak (nadolazeći vodni val, požar i sl.). Oглаšava se kombinacijom jednoličnog i zavijajućeg tona u trajanju od 100 sekundi (tri jednolična tona po 20 sekundi koja dijele dva zavijajuća tona od 20 sekundi). Uključite radio ili TV! Poslušajte priopćenje o vrsti nadolazeće opasnosti i mjerama koje je potrebno poduzeti! Poduzmite mjere zaštite koje će vam pomoći u pripremi za opasnost.

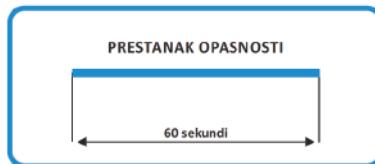
Neposredna opasnost

Upozorenje na neposrednu opasnost upotrebljava se za neposredne opasnosti od požara, pucanja nasipa ili brana, radioloških i kemijskih nesreća, vojnih borbenih djelovanja i drugih opasnosti kada je potrebna žurna reakcija na dati znak. Oглаšava se neprekidnim zavijajućim tonom u trajanju 60 sekundi. Uključite radio ili TV! Poslušajte priopćenje o vrsti nadolazeće opasnosti i mjerama koje je potrebno poduzeti! Žurno poduzmite mjere zaštite iz priopćenja!

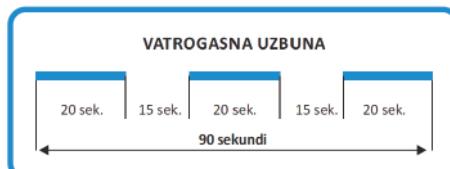
Prestanak opasnosti

Možete prestati provoditi mjere zaštite iz priopćenja. U slučaju potrebe, pomozite u akcijama spašavanja koje provode snage civilne zaštite. Znak se upotrebljava i za potrebe ispitivanja ispravnosti i razvoja sustava za uzbunjivanje. Oглаšava se jednoličnim tonom u trajanju od 60 sekundi. Prestanak opasnosti upotrebljava se kada se ocjeni da su sve opasnosti za stanovništvo prestale, a obavezno nakon neposredne opasnosti.

Znak za uzbunjivanje vatrogasnih postrojbi i drugih snaga civilne zaštite

Ostanite mirni! Znak za uzbunjivanje odnosi se na pripadnike vatrogasnih i drugih postrojbi zaštite i spašavanja koje odmah trebaju postupati sukladno utvrđenim planovima. Dodatni znak »Vatrogasna uzbuna« za uzbunjivanje vatrogasnih i drugih postrojbi civilne zaštite je signal koji se upotrebljava za potrebe žurnog okupljanja vatrogasnih i drugih postrojbi civilne zaštite, a emitira se putem sirena. Oглаšava se jednoličnim tonom sa stankama sveukupno u trajanju od 90 sekundi (tri jednolična tona po 20 sekundi i dvije stanke po 15 sekundi). Redovno ispitivanje ispravnosti sustava javnog uzbunjivanja provodi se svake prve subote u mjesecu u 12:00 sati oglašavanjem znaka prestanka opasnosti.

UZBUNJIVANJE STANOVNOSTVA U SLOVENIJI

Opći alarmni znakovi

Upozorenje na opasnost

Jednoličan zvuk sirene, u trajanju od dvije minute koristi se za upozoravanje na predstojeće opasnosti od velikih voda, požara, ekoloških i drugih katastrofa.

Slijedite radijske i televizijske obavijesti o opasnostima i djelujte u skladu s njima.

Neposredna opasnost: Zavijajući zvuk sirene u trajanju od jedne minute koristi se u slučaju poplave, velikog požara, radiološke i kemiske opasnosti, opasnosti od vojnog napada i drugih opasnosti. Slijedite radijske i televizijske obavijesti o opasnostima i djelujte u skladu s njima.

Slijedite radijske i televizijske obavijesti o opasnostima i djelujte u skladu s njima.

Kraj opasnosti: Jednoličan zvuk sirene, koji traje 30 sekundi, se koristiti nakon završetka izvanrednog stanja zbog kojeg je dano upozorenje. Slijedite radio-televizijskom obavijest.

Provjera sustava uzbunjivanja se obavlja svake prve subote u mjesecu u 12 sati, a zvuk je isti kao i signal za kraj opasnosti.

Posebni lokalni znakovi uzbune:

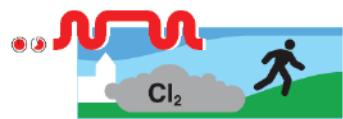
Neposredna opasnost od nezgoda s klorom:

Zvuk sirene u trajanju od 100 sekundi (zavijajući zvuk sirenje od 30 sekundi, jednoličan zvuk sirenje od 40 sekundi i zavijajući zvuk sirenje od 30 siren) koristi se kada klor propušta u okoliš. Koristiti osobnu zaštitnu opremu i odmah se povucite na višu nadmorsku visinu u smjeru protiv vjetra. Znak za neposrednu opasnost od nesreće uzrokovane klorom koristi se u općinama Hrastnik i Trbovlje.

Neposredna opasnost od poplavnog vala:

Zavijajući zvuk sirene koji traje 100 sekundi (Intervali zvuka sirene od 4 sekunde s pauzama od 4 sekunde), koristi se u slučaju prelijevanja ili rušenja barijere na brani hidroelektrane. Odmah napusti područje opasnosti i povuci se iznad naznačenog nivoa koji poplavni val može doseći. Posebni znak neposredne opasnosti od vodnog vala koristi se u općinama Muta, Vuzenica, Podvelka, Radlje ob Dravi, Brežice, Krško i Sevnica.

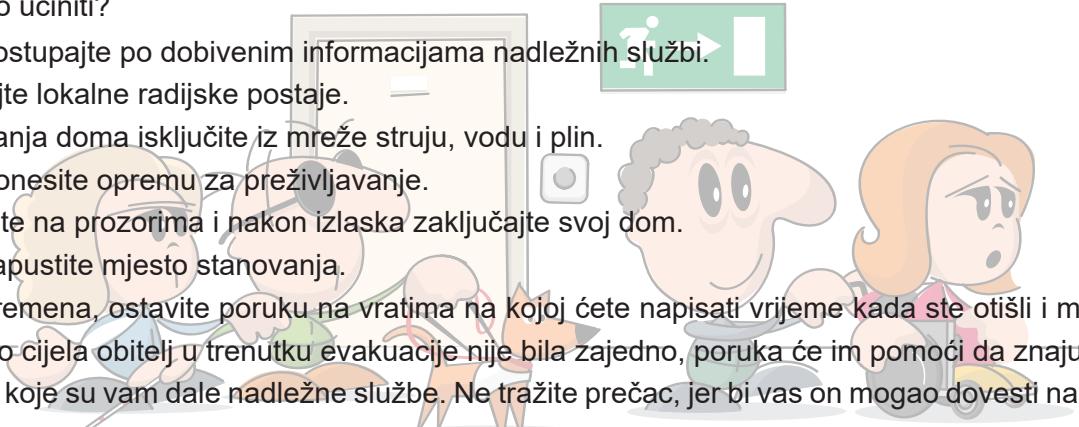
Evakuacija je postupak u kojem se provodi plansko i organizirano izmjehštanje stanovništva s ugroženog na neugroženo, odnosno manje ugroženo područje, pri čemu se osigurava organizirano zbrinjavanje evakuiranog stanovništva.

EVAKUACIJOM SE SPAŠAVAJU LJUDSKI ŽIVOTI. IMAJTE TO NA UMU AKO BUDETE RAZMIŠLJALI O TOME OTIĆI ILI OSTATI

Što je potrebno učiniti?

- Dosljedno postupajte po dobivenim informacijama nadležnih službi.
- Stalno slušajte lokalne radijske postaje.
- Prije napuštanja doma isključite iz mreže struju, vodu i plin.
- Sa sobom ponesite opremu za preživljavanje.
- Spustite rolete na prozorima i nakon izlaska zaključajte svoj dom.
- Što hitnije napustite mjesto stanovanja.
- Ako imate vremena, ostavite poruku na vratima na kojoj ćete napisati vrijeme kada ste otigli i mjesto na koje idete. Ukoliko cijela obitelj u trenutku evakuacije nije bila zajedno, poruka će im pomoći da znaju gdje ste.
- Slijedite rute koje su vam dale nadležne službe. Ne tražite prečac, jer bi vas on mogao dovesti na opasno područje.
- U evakuacijskim centrima se obavezno registrirajte. U tom slučaju će vas vaša obitelj prije naći.

POŽAR

Ukratko o požarima

Požar je svako nekontrolirano gorenje koje nanosi materijalnu štetu ili ugrožava ljudske živote. S obzirom na raširenost korištenja vatre, opasnost od požara postoji unatoč mjerama opreza i požari su česta pojava. Osnovni načini izazivanja požara jesu ljudski nehaj i nepažnja, dječja igra te namjerno izazivanje požara. U slučaju velikog ili vrlo visokog rizika od požara za prirodni okoliš, čak je i najmanji izvor vatre ili iskra dovoljan da izazove požar. Vatra se širi vrlo brzo i teško se kontrolira. Kada se proglaši velika ili vrlo velika požarna opasnost zabranjeno je: paliti, potpaljivati, bacati goruće ili druge predmete koji lako prouzroče požar, paliti krijesove, izvoditi vatromet, koristiti predmete, uređaje ili vršite aktivnosti koje mogu uzrokovati požar. Prilikom planiranja zaštite od požara treba obratiti posebnu pažnju na gluhe i nagluhe, slijepce i slabovidne, gluhonijeme te osobe smanjene pokretljivosti.

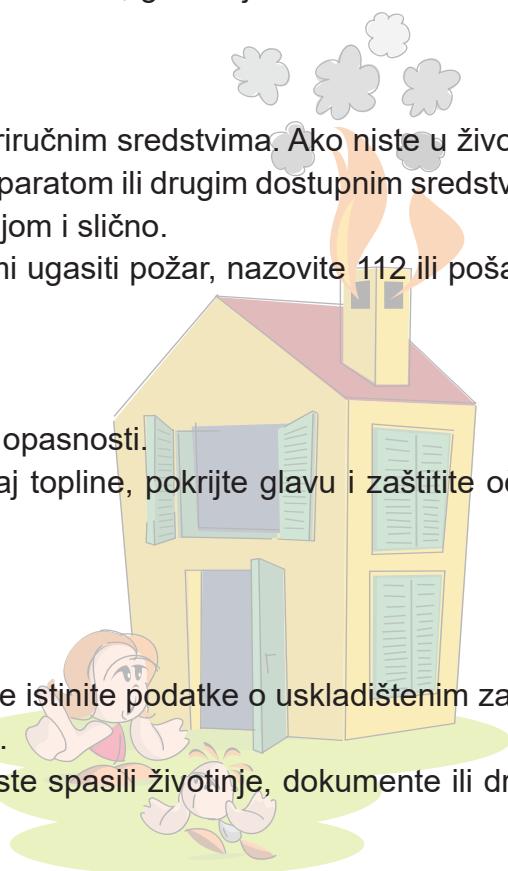
Kako postupiti u slučaju požara

- Manji požar pokušajte ugasiti protupožarnim aparatima ili priručnim sredstvima. Ako niste u životnoj opasnosti, pokušajte ograničiti ili ugasiti vatu vatrogasnim aparatom ili drugim dostupnim sredstvima poput vode, kuhinjskom krpom, pokrivačem, pijeskom, zemljom i slično.
- Ako je požar veći, pozovite vatrogasce. Ako ne možete sami ugasiti požar, nazovite 112 ili pošaljite kratku poruku (SMS) (U Sloveniji).
- Izbjegavajte dim, kao i udisanje produkata izgaranja.
- Osigurajte sigurnu evakuaciju ljudi i životinja.
- Evakuirajte djecu, starije osobe i osobe u panici iz područja opasnosti.
- Ako trebate proći kroz zadimljenu zonu gdje postoji i utjecaj topline, pokrijte glavu i zaštitite oči, a mokrom tkaninom ili ručnikom pokrijte lice, nos i usta.
- Nastojte ostati što bliže podu.
- Zatražite pomoć susjeda ili prolaznika.
- Zatvorite dovod plina i električne energije.
- Pričekajte vatrogasce i uputite ih na mjesto požara. Navedite istinite podatke o uskladištenim zapaljivim i drugim opasnim tvarima i ostalim značajkama zgrade.
- Nemojte se vraćati u zadimljene ili goruće prostorije kako biste spasili životinje, dokumente ili druge dragocjenosti.

Požar u objektu

Najčešći su uzroci požara u objektu su: nepravilno i nemarno ponašanje, nepravilnosti u uporabi i održavanju sustava grijanja i dimovodnih uređaja, nepravilno korištenje i oštećenja električnih uređaja, udar groma i drugo. Presudno za uspješnu intervenciju vatrogasaca i ostalih spasilačkih službi je slobodan pristup zgradama i prostoru gdje je potrebna intervencija.

- Nikada ne ostavljajte štednjak bez nadzora.
- Ako se ulje, mast ili alkohol zapale, poklopite posudu s poklopcom i isključite štednjak. U tim slučajevima vatu nikada ne gasite vodom.
- Isključite kućanske i druge električne uređaje kada ih ne koristite. Zamijenite oštećene električne uređaje, utičnice, neispravne električne kabele i slično.
- Ne sušite rublje na grijaćim uređajima i ne pokrivajte svjetiljke.
- Držite šibice i upaljače izvan dohvata djece.
- Nikad ne pušite u krevetu, nemojte zaspati s upaljenom cigaretom.

- Prije dužeg napuštanja stana isključite električne uređaje koji nisu potrebni za vrijeme vaše odsutnosti.
- Brinite o sigurnosti kućnih ljubimaca. Spriječite ih da grizu kablove, jer mogu izazvati požar.
- Božićno drvce postavite na sigurnoj udaljenosti od vatre ili drugih izvora topline.
- Koristite pirotehnička sredstva prema uputama proizvođača i u skladu s propisima.
- Prije odlaska na godišnji odmor, osigurajte sigurnost od požara kod kuće (ugasite svjetla, isključite električne i plinske uređaje, isključite plin, zatvorite vrata između soba i slično). Čak i dok ste na odmoru, pridržavajte se tamošnjih smjernica zaštite od požara. opasnost.
- Plinske boce ne skladištitи na prostorijama koji se nalaze ispod zemlje, u spavaćim sobama, u blizini otvorenog plamena i na mjestima gdje se mogu zagrijati i iznad 40 ° C. Pazite na curenje plina.
- Sustave za grijanje i dimovodne sustave treba redovito pregledavati i čistiti. Prostor ispred i oko ložišta mora biti od nezapaljivog materijala i očišćen.
- Pepeo ohladite i spremite u nezapaljive posude.
- U slučaju požara dimnjaka zbog vjerojatnosti stvaranja ugljičnog monoksida napustiti zgradu. Nikada ne gasite požar u dimnjaku vodom. Nakon požara, dimnjačar mora pregledati dimovodni sustav. Znakovi pžara u dimnjaku su pucketanje u dimnjaku ili bubenjajući zvuk koji se pojačava, crni dim koji dolazi iz dimnjaka, iskre ili plamen iz dimnjaka, neugodan miris oko stana, vrući zidovi dimnjaka i još mnogo toga. Radi zaštite od požara, u stan ugradite detektore dima kako bi vas upozorili na opasnost.

Opasnost od ugljičnog monoksida

Ugljični monoksid je bezbojan plin, bez mirisa i okusa i ne može se opaziti osjetilima. Nastaje nepotpunim sagorijevanjem u pećima na kruta, tekuća i plinovita goriva, u plinskim bojlerima, u radu benzinskih i dizel motora i slično. Tipični prvi znakovi intoksikacije su glavobolja, mučnina, povraćanje, vrtoglavica, umor, zbumjenost, oslabljen vid, zanašanje pri hodu, pospanost i drugo. Ako primijetite ove znakove, napuste te prostorije i odmah nazovite broj 112. Za dodatnu sigurnost možete ugraditi detektore ugljičnog monoksida kako bi vas upozorili na opasnost. Ukoliko koristite električne generatore, nemojte ih postavljati u prostorije jer otvorena vrata i prozori ne osiguravaju odgovarajuću ventilaciju. Postavite ih na odgovarajućoj udaljenosti od objekta (najmanje sedam metara), a ispušna cijev generatora mora biti usmjerena dalje od objekta. Pratite smjer vjetra i prilagodite položaj generatora prema smjeru vjetra tako da vjetar odnosi ispušne plinove dalje od zgrade.

Gašenje požara u domaćinstvu

Za pravilno i učinkovito gašenje požara potrebno je znati što gori (klasu požara) i kojim uređajem ili sredstvima (npr. vatrogasnim apartom) ili sredstvom za gašenje (npr. voda, prah, CO2) može biti najučinkovitije i sigurno ugasiti vatru. Aparati za gašenje požara su punjeni sa različitim sredstvima za gašenje i različito su učinkoviti. Odaberite aparat za gašenje požara prema očekivanoj klasi požara. Kad odabirete prikidan aparat za gašenje požara za vaše kućanstvo, slijedite tablicu ili se prije kupnje posavjetujte s vatrogascem, prodavačem ili proizvođačem. U kućanstvima se obično preporučuju aparati za gašenje požara – voda, ABC prah ili pjena.

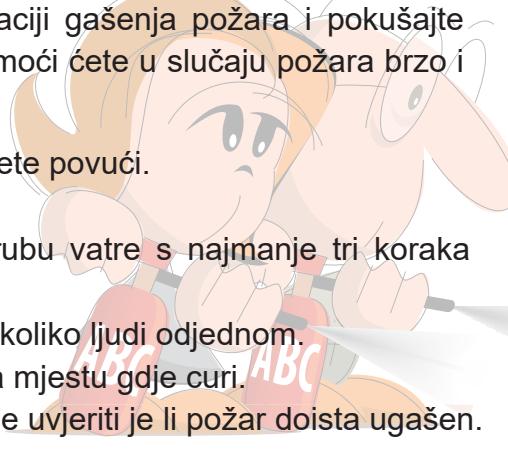
Klasa požara		Vrsta gorive tvari	Prikladno sredstvo za gašenje
A	požari zapaljivih krutina	drvo, papir, slama, tekstil, ugljen ...	voda, pjena, ABC-prah
B	požari zapaljivih tekućina	benzin, nafta, ulja, voskovi, lakovi, alkoholi, benzen, smole ...	pjena, CO2, ABC-prah
C	požari zapaljivih plinova	prirodni plin, butan, acetilen, vodik, ukapljeni naftni plin ...	ABC-prah, CO2
D	požari lakih metala	magnezij, aluminij u prahu ...	D-prah
F	požari jestivih ulja i masti	jestiva ulja i masti	F-prah, posebna tekuća gasila

Postavite aparate za gašenje požara na vidljiva i pristupačna mjesta u blizini vrata tako da budu sigurnai od oštećenja i vremenskih neprilika. Samo održavani aparati za gašenje požara rade ispravno. Moraju se održavati u propisanim razdobljima u skladu s uputama proizvođača od strane ovlaštene osobe. Kontrola upotrebljivosti, održavanje i punjenje vatrogasnih aparata mogu obavljati samo ovlaštene osobe.

Kako gasiti s vatrogasnim aparatom

Pri korištenju aparata za gašenje požara morate se pridržavati uputa proizvođača otisnutih na aparatu za gašenje požara. Pročitajte ih. Ako imate priliku, sudjelujte na prezentaciji gašenja požara i pokušajte rukovati s njima. S ovim iskustvom moći ćete u slučaju požara brzo i pravilno koristiti aparat za gašenje.

- Uvijek gasite vatru tako da se možete povući.
- Uvijek gasite u smjeru vjetra.
- Započnite gašenje na prednjem rubu vatre s najmanje tri koraka udaljenosti od vatre.
- Gašenje je učinkovitije ako gasi nekoliko ljudi odjednom.
- Zapaljivu tekućinu počnite gasiti na mjestu gdje curi.
- Nakon završetka gašenja morate se uvjeriti je li požar doista ugašen.
- Nakon svakog požara, obavezno ponovo napunite vatrogasne aparate i vratite ih na poznata mjesta.

Evakuacija

- Evakuacija je uredno kretanje ljudi na sigurno mjesto u slučaju požara ili druge opasnosti.
- To se odvija putem evakuacijskog puta, koji je označen znakovima, prikazujući smjer evakuacije do mjesta okupljanja. Upoznajte se s planom evakuacije.
- Evakuacijski put uvijek mora biti slobodan i prolazan.
- Uvijek držite ključeve vrata na istom mjestu, obavijestite sve članove obitelji gdje se nalaze.
- U slučaju požara ne utvrđujte uzrok požara i ne tražite vrijedne predmete.
- O požaru u zgradbi obavijestite ostale susjede i stanare.
- U slučaju požara koji se ne može ograničiti ili ugasiti, pokušajte se što prije povući na sigurno.
- Prije otvaranja vrata provjerite stražnjom stranom dlana jesu li kvaka ili vrata topla. Ako su topla, nemojte ih otvarati.
- Kada napuštate sobu, zatvorite vrata jer će to usporiti širenje vatre. Ako u hodniku ili stubištu ima dima ili vatre, vratite se u stan.
- Pokrijte usta i nos mokrom krpom i pužite po podu duž zidova.
- Za evakuaciju nikada ne koristite dizala, koristite stubišta. Kad izađete iz zgrade, idite na mjesto okupljanja. Nikada se ne vraćajte u zgradu radi dokumenata ili drugih dragocjenosti.
- Vratite se u zgradu samo ako to odobri nadležna osoba.
- Prije dolaska vatrogasaca uklonite sva parkirana vozila i otvorite ulazna vrata ili bravu. Prijaviti nestale osobe vatrogascima.

Evakuacija nije moguća

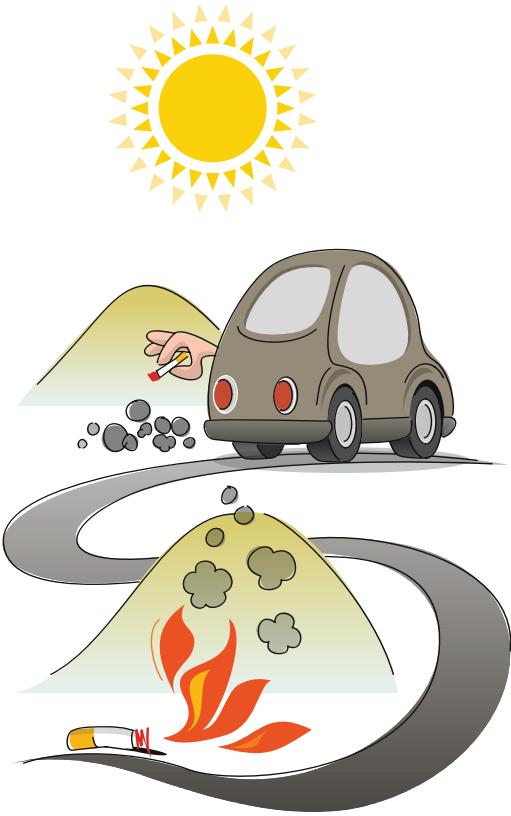
- Ako evakuacija nije moguća, nazovite broj 112.
- Povucite se u prostor što dalje od vatre, otvorite prozor i upozorite druge na sebe.
- Zatvorite ulazna vrata i druga vrata, ali nemojte ih zaključati.
- Koristite vlažni ručnik, posteljinu ili drugu krpu kako biste blokirali otvore na vratima kako biste spriječili širenje dima u sobu.

Požari na otvorenom

Različitim mjerama možemo spriječiti nastanak požara. Jedna od najvažnijih jest ne ložiti vatru na udaljenosti manjoj od 10 m od građevina, odnosno 100 m od šuma, skladišta ili prostora gdje je to zabranjeno. Da biste izbjegli požar na otvorenom:

- Pobrinite se o urednom okolišu oko zgrade (skladištite zapaljive materijale na sigurnoj udaljenosti).
- Uklonite grane drveća i suhu travu iz blizine zgrada i dimnjaka.
- Ne bacajte u vatu ambalaže pod tlakom i druge zapaljive tvari.
- Ne parkirajte vozilo u suhu travu.
- Ne bacajte opuške i slično.
- Pri paljenju vatre na otvorenom držite ložište okruženo negorljivim materijalom (npr. kamenom).
- Držite sve zapaljive materijale najmanje jedan metar dalje od vanjskog ruba ložišta. Vatra treba uvijek biti pod nadzorom odgovorne punoljetne osobe.
- Prije napuštanja mjesta na kojemu je vatra gorjela potrebno je zaostala žarišta ugasiti vodom ili prekriti pijeskom ili zemljom.
- U slučaju jakog vjetra ili jačim naletima ne palite vatu, ali ako ste već počeli, odmah ju ugasite.

Po suhom vremenu povećava se mogućnost nastanka požara na otvorenom, zato tijekom vožnje ili boravka na odmaralištu ne bacajte goruće ili tinjajući predmete kao npr. cigarete!

Požar na automobilu

- Kada na automobilu primijetite znakove koji mogu ukazivati na požar (dim, miris opeklina ili plamena), zaustavite ga na sigurnom mjestu.
- Isključite motor i uključite lampice za upozorenje.
- Vozilo moraju napustiti svi putnici i što prije se skloniti na sigurno.
- Postavite trokut upozorenja. Jedan od putnika trebao bi osigurati vozilo i označiti ga sigurnosnim trokutom.

Ako možete, aparatom za gašenje ugasite požar, ako ne, nazovite broj 112.

Za gašenje požara na motoru osobnog vozila usmjerite aparat za gašenje požara na otvor između poklopca motora i maske vozila. Poklopac motora nikada ga ne otvarajte u potpunosti jer se vatra može razviti do te mjere da ju vatrogasni aparat ne može ugasiti. Ako se požar već razvio i ne možete ga ugasiti, nazovite 112.

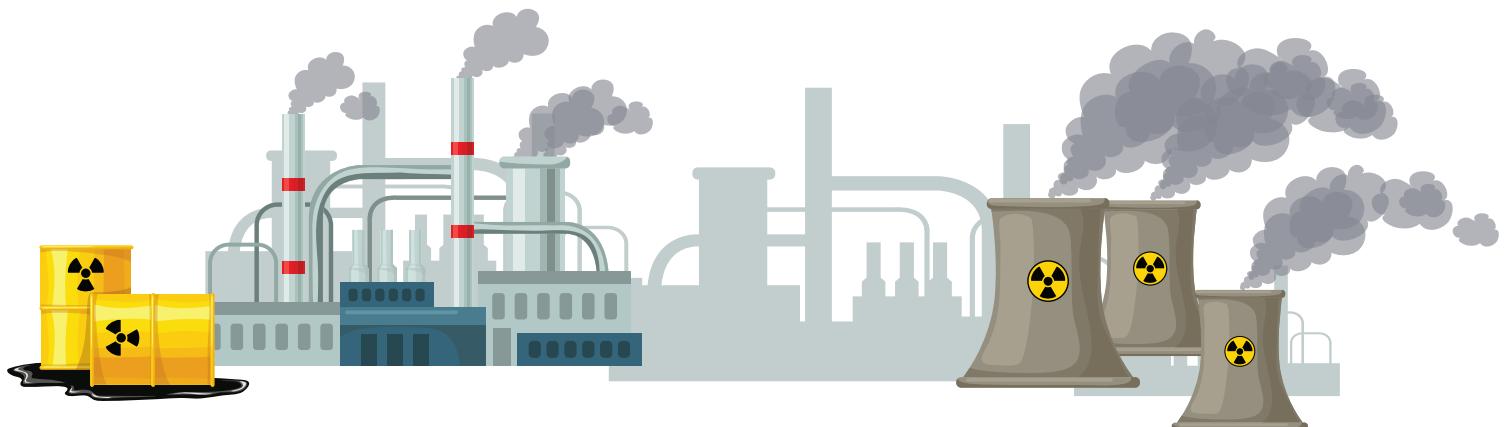

Nuklearna i radiološka nesreća

Nesreće u nuklearnoj elektrani smatraju se neželjeni događaji u nuklearnoj elektrani pri kojima se pojavljuju štetni utjecaji ionizirajućeg zračenja na čovjeka i okoliš. Nesreće u nuklearnoj elektrani treba razlikovati od radiološke nesreće (npr. izvori zračenja u zdravstvu ili industriji). Najблиža nuklearna elektrana „Krško“ u Republici Sloveniji udaljena je 57 km od Grada Duga Resa, a od područja Občine Črnomelj 49 km zračne linije.

Postupci u slučaju nuklearne i radiološke nesreće

- Ako ste na otvorenom prilikom objave radiološke nesreće, zaštite se priručnim zaštitnim sredstvima kao na primjer rupčićem ili komadom odjeće.
- Sklonite se u zatvoreni prostor što je prije moguće.
- Zatvorite sva vrata i prozore.
- Postavite vlažne ručnike na otvore i ispod vrata i oblijepite otvore ljepljivom trakom.
- Sklonite se u prostoriju koja ima najmanje prozora i vrata.
- Ne prozračujte i ne napuštajte zatvoreni prostor dok ne dobijete informaciju da je opasnost prošla.
- Isključite sve ventilacijske sustave (grijanje, klima, ventilacija) i ventilacijske otvore zatvorite prikladnim sredstvima.
- Ne konzumirajte vodu i mlijeko koje potječe iz ugroženog područja.
- Ako ste boravili na otvorenom prostoru tijekom akcidenta, uđite u zatvoreni prostor, svucite svu odjeću, stavite je u PVC vreću te je dobro zatvorite.
- Dobro se istuširajte toplom vodom i operite sapunom.
- Kada izadete iz kontaminiranog područja, javite se medicinskom osoblju.
- Sa sobom ponesite samo predmete poput osobnih dokumenata, novca, sredstava za osobnu higijenu, lijekova, recepata i druge hitne medicinske potrepštine.
- Prije odlaska isključite kućanske uređaje, zatvorite vodu i plin, zatvorite prozore i vrata, isključite svjetla, zaključajte sobe i slično.
- Nakon evakuacije, uputite se do skloništa gdje ćete biti usmjereni do mjesta na kojem ćete privremeno boraviti. Ako je potrebno, izvršiti će se radiološki pregled i dekontaminacija.
- Uzimanje tableta kalijevog jodida - Pravovremenii unos tableta kalijevog jodida sprječava nakupljanje radioaktivnog joda u štitnjači. Unos tableta namijenjen je osobama mlađim od 40 godina.

POPLAVA

Poplava je pojava neuobičajeno velike količine vode na određenom prostoru zbog djelovanja prirodnih sila ili drugih uzroka kao što su propuštanje brana, ratna razaranja i slično.

Prije poplave

- Upoznajte se s rizikom od poplave na području u kojem živite i mjerama za odgovor na poplavu.
- Pripremite zalihe pitke vode i hrane te stvari koje će vam trebati nakon poplave. (gumene čizme, rukavice, vodonepropusna odjeća, lijekovi za hitne slučajevе, oprema za prvu pomoć, svjetiljka itd.).
- Saznajte gdje su električne kutije te glavni ventili plinovodnih i vodovodnih instalacija. Ugradite nepovratne ventile na odvode i cijevi.
- Pravilno učvrstite i osigurajte spremnik za loživo ulje.
- Čuvajte lako zapaljive tekućine i otrovne tvari u originalnoj zatvorenoj ambalaži u skladu s uputama proizvođača.
- Razmislite o kupnji potopne pumpe za prljavu vodu.
- Pobrinite se za nesmetanu odvodnju oborinskih voda oko kuće. Razmislite o odgovarajućem osiguranju.
- Podignite namještaj i ostalu opremu s poda na mjestima koja mogu biti poplavljena. Obratite pažnju na električne instalacije. Podovi i zidovi ovih prostorija trebaju biti izrađeni od materijala koji manje oštećuje voda te se mogu se brzo očistiti i osušiti.
- U slučaju dugotrajne kiše, oluje ili značajnomtopljenju snijega i led, pazite na vremensku prognozu i pratite porast vode u okolini i slijedite upute nadležnih službi.

U slučaju poplave

Ako ste u kući:

- Slušajte radio ili gledajte TV kako biste bili dobro informirani o zbivanjima u vezi s poplavom.
- Osigurajte dom. Ako imate vremena, premjestite vrijedne stvari i namještaj iz podruma i donjih soba na viši kat.
- Ako ostanete u popavljenoj zgradi, povucite se na gornje katove.
- Isključite struju, vodu i plin, i ne dirajte električne uređaje ako je vlažno ili ako stojite u vodi.
- Koristite protupoplavne vreće za sprječavanje ulazaka vode u zgradu. Predmete oko zgrade koje može odnijeti voda osigurajte ili uklonite.
- Vozilo iz podzemne garaže ili blizina vode, ukloniti na sigurno područje.
- Pobrinite se za životinje i premjestite ih na više područje i pripremiti im privremeni smještaj.
- Ako nadležne službe pozovu na žurnu evakuaciju ODMAH postupite prema pozivu kako biste iskoristili preporučene evakuacijske rute prije njihovog potapanja.
- Sa sobom ponesite samo ono najvažnije (odjeća, higijenski predmeti, dokumenti, novac, lijekovi, voda za piće).

Ako ste na otvorenom:

- Čuvajte se bujičnih poplava – Popnite se na povišeno mjesto, izvan dosega vode i ostanite тамо до dolaska pomoći.
- Ne pokušavajte prelaziti vodene tokove, čak i ako voda dopire само do koljena, она vas može odnijeti.
- Ne vozite automobil na poplavljenom području jer možete ostati zarobljeni, a struja vode može odnijeti вас и возило. Poštujte zabrane kretanja cestama i podvožnjacima.
- Ako ste u automobilu i ne možete se bez rizika prevesti do sigurne pozicije ODMAH ga napustite i popnite se na povišeno mjesto.
- Ne prilazite obalama vodotoka, one mogu postati nestabilne.

Nakon poplave

- Ako ste morali napustiti dom, vratite se tek kada to nadležna tijela dopuste.
- Iz poplavljenih prostorija iscrpite vodu te odstranite naplavine. Očistite prostorije čistom vodom, dezinficirajte ih, osušite i provjetrite. Predmete koji su bili u dodiru s poplavnom vodom očistite i dezinficirajte.
- Nakon poplave što prije očistite septičke jame.
- Prokuhavajte vodu za piće.
- Ispitajte stanje zgrade i oštećenja na njoj. Oštećeni temelji i pukotine mogu biti opasni.
- Tijekom uklanjanja posljedica pravilno se zaštitite.
- Bacite zagađene predmete i materijale koji se ne mogu očistiti i dezinficirati. Bacite hranu koja je bila u kontaktu s poplavnom vodom.
- Upotrijebite baterijske svjetiljke za osvjetljenje. Ne palite šibice ili svijeće i ne koristite otvoreni plamen i ne pušite.
- Prije ponovnog korištenja izvršite pregled vodovodnih, kanalizacijskih, plinskih i električnih instalacija od kvalificiranih stručnjaka.
- Električne uređaje prije ponovne upotrebe dobro osušite.
- Izbjegavajte vožnju automobilom zbog mogućeg oštećenja cesta u poplavljenom području.

POTRES

Potres je vibracija tla prouzročena poremećajima i pokretima u litosferi i dijelom u Zemljinom plasti zbog naglog oslobađanja energije u unutrašnjosti Zemlje. Vezano uz nastanak, potresi mogu biti uzrokovani:

- rasjedi i pomaci tektonskih blokova duž rasjeda (tektonski potresi, 90% svih potresa),
- kretanje magme u žarištima ispod površine zemlje (magmatski i vulkanski potresi, 7% svih potresa),
- udarcem urušenih svodova i bočnih zidova u podzemnim šupljinama (ruševni potresi, 2,9% svih potresa),
- ljudske aktivnosti poput miniranja, nuklearnih ispitivanja, rudarstva, crpljenja vode, ubrizgavanja plina ili tekućine u unutrašnjost Zemlje (umjetni potresi, 0,1% svih potresa) i
- pad meteorita (vrlo rijetka pojava).

Sam potres je jedna od najneugodnijih prirodnih pojava za čovjeka, koji mogu razoriti gotovo sve ljudske tvorevine na određenom području.

Učinak potresa može se iskazati uz pomoć Mercalli-Cancani-Siebergove (MCS) ljestvice koja ima 12 stupnjeva, a temelji se na razornosti i posljedicama potresa na površini Zemljine kore. Magnituda prema Richteru temelji se na mjerenu energije koja je oslobođena prilikom potresa. U Sloveniji se od ljeta 1995. koristi europska potresna ljestvica (EMS). U Hrvatskoj se koristi ljestvica MCS za brzu procjenu intenziteta potresa, dok se za detaljno određivanje intenziteta upotrebljava ljestvica MSK ili u novije vrijeme EMS ljestvica.

EMS-98 intenzitet	Naziv	Tipični učinci (sažeti)
I	Neosjetan	Ljudi ga ne percipiraju.
II	Jedva osjetan	U kućama to osjećaju rijetke osobe koje miruju.
III	Slab	Pojedinci ga osjećaju u zatvorenim prostorijama. Osjeća se ljuljanje ili lagana trešnja.
IV	Primjećen	Osjećaju ga mnogi u zatvorenom i nekoliko pojedinaca na otvorenom. Pojedinci se probude. Prozori i vrata zalupe, posude zvecka.
V	Jak	Osjeća je većina u zatvorenom i pojedinci na otvorenom. Mnogi se probude. Pojedinci se uplaše. Ljudi osjećaju podrhtavanje cijele zgrade. Viseći predmeti vidljivo se njišu. Mali se predmeti kreću. Vrata i prozori zalupe.
VI	Malo štetan	Mnogi se ljudi uplaše i pobegnu na otvoreno. Neki predmeti padaju na zemlju. Mnoge zgrade trpe manja nestrukturna oštećenja (pukotine, otpadanje manjih komada žbuke).
VII	Štetan	Većina ljudi se uplaši i pobegne na otvoreno. Stabilni namještaj pomakne se sa svog položaja i mnogi predmeti padnu s polica. Mnoge dobro građene obične zgrade umjereno su oštećene: male pukotine na zidovima, otpadanje žbuke, opadanje dijelova dimnjaka; na starijim zgradama mogu se pojavit velike pukotine na zidovima i pregrade se mogu urušiti.
VIII	Jako štetan	Mnogi ljudi imaju poteškoće sa ravnotežom. Na zidovima mnogih zgrada pojavljuju se velike pukotine. U nekim dobro izgrađenim običnim zgradama zidovi se ruše, loše izgrađene zgrade mogu se srušiti.
IX	Razoran	Opća panika. Mnoge loše građene zgrade se ruše. Čak su i dobro izgrađene obične zgrade vrlo teško oštećene: rušenje zidova i djelomično rušenje zgrada.
X	Vrlo razoran	Mnoge obične dobro građene zgrade su srušene.
XI	Pustošan	Većina običnih dobro građenih zgrada se ruši, uništava čak i neke zgrade s dobrom otpornom konstrukcijom.
XII	U cijelosti pustošan	Gotovo sve zgrade su uništene.

Prije potresa

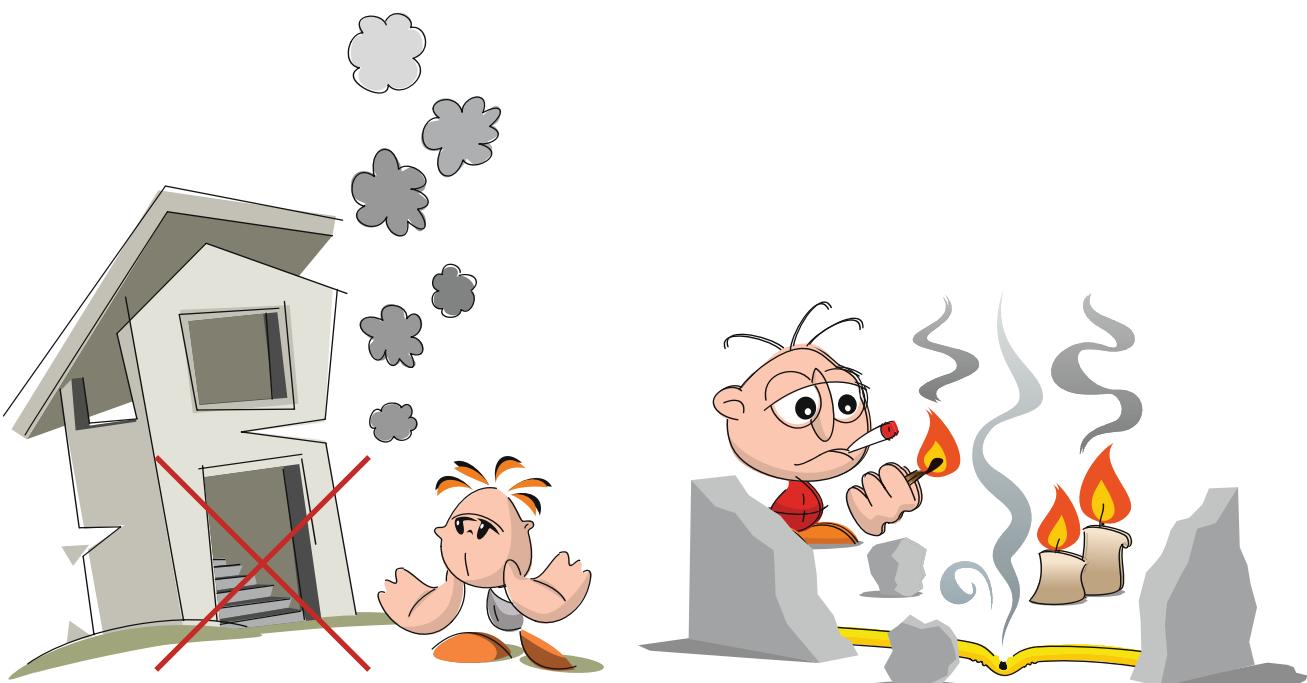
- Dogovorite sa članovima obitelji mjesta sastanka u slučaju da ste razdvojeni tijekom potresa.
- Pripremite zalihe pitke vode i hrane i stvari koje će vam trebati nakon potresa. Pripremite komplet za preživljavanje kako bi mogli samostalno preživjeti nekoliko dana.
- Najbolju zaštitu tijekom potresa pruža zgrada, koja je sagrađena na principima potresno otporne gradnje. U svakoj prostoriji u zgradama u kojima često boravite odredite gdje možete pronaći zaklon tijekom potresa. To su mjesta do kojih se u slučaju opasnosti brzo i sigurno može doći, na primjer, pod masivnim stolovima, između okvira vrata u nosivim zidovima ili u uglovima pored nosivih zidova.
- Upoznajte se sa sigurnim mjestima unutar Vašeg doma, radnog mjesta i škole, upoznajte se sa evakuacijskim putevima. Pronađite sve moguće izlaze iz svake prostorije.
- Pravilno pričvrstite i rasporedite namještaj. Pričvrstite ormare za zidove. Staklene predmete pohranite u ormariće koji su pričvršćeni na zid. Velike i teške predmete te predmete koje lako razbiju i slome, stavite na niže police ili pod. Ne postavljajte slike, ogledala i oštре ili krhke predmete iznad kreveta i mjesta na kojima sjedite. Krevete odmaknite od prozora, particija i visokog namještaja i ne stavljamte ih ispod teških lustera.
- Otvorna i zapaljiva sredstva pohranite u nepromočive i nelomljive posude te ih smjestite u ormariće koje je moguće zaključati kako u slučaju potresa ne bi došlo do prolijevanja. Zapaljive tekućine i otrovne tvari mogu se čuvati u originalnom pakiranju, ako je moguće na nižim policama, izvan zgrada i vozila.
- Pokažite svim članovima kućanstva gdje su glavni ventili plinskih i vodovodnih instalacija i glavni prekidač električne mreže te odredite dužnosti članova kućanstva koji će isključiti određene instalacije u slučaju potresa.
- Sa radovima ili zahvatima, koje poduzimate na zgradi, ne smanjuju njegovu potresnu otpornost.
- Izvršite stručnu analizu građevine kako bi se mogla provesti možebitna građevinska strukturalna poboljšanja.
- Preporučljivo je uplatiti polici osiguranja od požara i elementarnih šteta. Razmislite o osiguranju od potresa.

U slučaju iznenadnog nastanka potresa

- Ostanite mirni!
- Nemojte istrčati iz zgrade, već ostanite u prostoriji u kojoj se nalazite.
- U slučaju da se zateknete na otvorenom, držite se podalje od zgrada, javne rasvjete, dalekovoda, drveća, riječnih i jezerskih obale, vodenih barijera i slično.
- Nemojte koristiti dizala ili stepenice niti skakati kroz prozore!
- Sklonite se ispod dovratka, drvenog čvrstog stola ili stanite u kut prostorije. Legnite ispod čvrstog stola, stanite između okvira vrata nosivog zida ili u kut pored unutarnjeg nosivog zida prostorije.
- Udaljite se od staklenih površina i pregradnih zidova te predmeta koji bi mogli pasti na vas.
- Zaštitite glavu, oči i vrat rukama, torbom, odjećom, jastukom ili drugim priručnim sredstvima.
- Nemojte upotrebljavati šibice i otvorenu vatru.
- Ako ste u automobilu, na otvorenom usporite, vozite sigurno uz rub ceste i zaustavite se tamo gdje nećete smanjiti protočnost prometa.

Nakon potresa

- Ostani miran. Sačuvajte snagu.
- Ako možete, pažljivo napustite zgradu bez upotrebe lifta. Ponesite sa sobom najpotrebniju odjeću, dokumente, novac i lijekove.
- Nakon potresa mogu slijediti snažnija podrhtavanja tla, postupajte prema njima jednako kao prema potresima.
- Ako ste se tijekom potresa odvojili od svojih najmilijih, kontaktirajte ih. Pokušajte pomoći ozlijeđenima.
- Slijedite upute u medijima. Slijedite mjere i upute nadležnih tijela i službi.
- Ne upotrebljavajte vodu iz vodovoda za piće.
- Nakon potresa, mala iskra može izazvati eksploziju ili požar. Upotrijebite baterijske svjetiljke za osvjetljenje. Ne palite šibice ili svijeće i ne koristite otvoreni plamen i ne pušite.
- Ako ste ostali pod ruševinama, u redovitim razmacima lupajte po instalacijskim cijevima ili zidu ili dajte signal na neki drugi način kako bi vas spasioci mogli čuti i locirati. Usta i nos zaštitite sa priručnim zaštitnim sredstvima kao na primjer rupčićem ili komadom odjeće.
- Ako niste ozlijeđeni i niste zarobljeni u ruševinama, pomožite sebi, svojim voljenima i onima kojima je potrebna posebna pomoć.
- Ispitajte stanje vaše zgrade i oštećenja na njoj. Ako je struktura oštećena, ne ulazite u zgradu.
- Pričekajte procjenu stručnjaka. Ako se oštećenja građevinske konstrukcije izvana ne primijete, uđite u zgradu vrlo oprezno i budite oprezni pri provjeri stanja u unutrašnjosti.
- Za kretanje po prostorijama zbog krhotina, ruševina i drugog razbijenog materijala i opasnih predmeta, odjenite se i obucite na odgovarajući način.
- Zatvorite glavni ventil plinovoda i glavni ventil vodovodne mreže, isključite glavni prekidač električne mreže.
- Prije ponovnog korištenja izvršite pregled vodovodnih, kanalizacijskih, plinskih i električnih instalacija od kvalificiranih stručnjaka

EKSTREMNI VREMENSKI UVJETI

Jak vjetar s tučom

Grmljavinska oluja intenzivan je vremenski fenomen s obilnjim kišama, munjama i gromovima. Oluja je jače nevrijeme s jakom kišom i munjama, ali može se javiti i jak vjetar i tuča.

Olujom se smatra vjetar, koji lomi grane stabla, valja i lomi usjeve, otresa plodove voća i nanosi štetu građevinskim objektima. Olujni vjetar, a ponekad i orkanski, udružen s velikom količinom oborina ili čak i tučom, osim što stvara veliku štetu, često ugrožava ljudske živote. Tuča je oborina u obliku ledenih kuglica ili komada leda različitog oblika, promjera između 5 mm (zrno graška) i 50 mm (kokosje jaje) ili više. Ovisno o intenzitetu, tuča može nanijeti velike štete pokretnoj i nepokretnoj imovini, kao i poljoprivrednim usjevima.

U slučaju jakog vjetra i tuče

- Ne planirajte i ne obavljajte nikakve aktivnosti na otvorenom u slučaju prognoze oluje i jakog vjetra.
- Pobrinite se za vaše kućne ljubimce.
- Po najavi oluje, električne uređaje, isključite i iskopčajte iz struje. Da biste zaštitali elektroničke i kućanske uređaje, razmislite o instaliranju sustava zaštite od groma.
- Boravite u zatvorenom. Tijekom oluje potražite zaklon u zgradici. Zatvorite sve prozore i vrata i spustite rolete.
- Odmaknite se od prozorskih stakala u unutrašnjost građevine.
- Ako građevina nije solidno građena, sklonite se u podrum ili u drugu solidno građenu građevinu, a prethodno zatvorite vodu i plin i isključite struju.
- Pratite vremensku prognozu i slijediti upute nadležnih službi.
- Kao pješak krećite se u pognutom stavu uza zavjetrinu, pridržavajući se za čvrste predmete i vodeći računa o mogućnosti pada crijeva s krova, grana s drveća i slično.
- Ne sklanjajte se ispod drveća zbog opasnosti od udara groma, loma grana ili rušenja stabla.
- Tijekom tuče ne pokušati zaštiti vozila ili usjeve u vrtu, jer Vas tuča može ozlijediti.
- Vozilo sklonite u čvrsti objekt. Uklonite ga sa mjesta gdje ga može oštetiti padajuće grane ili gdje se mogu pojaviti bujične vode.
- Ako vozite, poštujte upozorenja i zabrane nadležnih službi.
- Ako kampirate, pratite vremensku prognozu, poštujte upozorenja o mogućnosti jakog vjetra, šator ili kamp-prikolicu premjestite na prostor bez drveća i dodatno usidrite, a vi se sklonite u čvrste objekte.
- Nakon prestanka opasnosti popravite oštećenja

Suša i toplinski val

Toplinski val je prirodna pojava prouzročena vrlo visokim temperaturama zraka kroz kraće ili dulje vremensko razdoblje. Suša je izvanredno stanje u prirodi, kada dugi ne pada kiša ili ne padne dovoljno kiše za potrebe rasta biljaka, a zaliha vode u podzemnim vodama, jezerima i ledenjacima se značajno smanji. Najveći rizik za pojavu suše je razdoblje od srpnja do listopada. Isušivanje biljnog pokrova stvara povećanu opasnost od nastajanja požara otvorenog prostora.

U slučaju toplinskog vala i suše

- Pratite vremensku prognozu.
- Štedljivo koristite pitku vodu iz vodovoda, ne perite njome automobile, pločnike, ne zalijevajte vrtove i travnjake.
- Zbog mogućih redukcija vode, osigurajte pričuvu vode za piće.
- Tijekom toplinskim valovima i sušama, opskrba pitkom vodom može biti otežana. Pridržavajte se mjera uvedenih zbog nedostatka vode za piće.
- Osigurajte dovoljno vode kućnim ljubimcima i domaćim životinjama. Staje treba provjetravati.
- Ne ložite vatru na otvorenom, ne bacajte opuške i slično zbog opasnosti od požara.
- Vrtove i travnjake zalijevajte samo vodom iz većih vodotoka.
- Klonite se vrućine. Vani ostanite u hladu.
- Izbjegavajte izlazak između 11 i 16 sati.
- Tijekom noći i ujutro prozračite prostorije, a po danu ih hladite klimatskim uređajima.
- Izbjegavajte fizički naporne aktivnosti na otvorenom.
- Aktivnosti na otvorenom obavite ujutro ili navečer.
- Boravite u najsvježijem dijelu stana/kuće.
- Redovito pijte vodu ili voćne sokove, a izbjegavajte alkohol, kavu i čaj. Konzumirajte lakšu hranu i pijte više vode.
- Ako morate biti na otvorenom, nosite laganu i široku odjeću, šešir ili kapu.
- Ako osjećate glavobolju, vrtoglavicu, mučninu, nagli porast temperature, grčeve, nesvjesticu ili druge slične simptome, nazovite svoga liječnika ili hitnu medicinsku službu.
- Nekoliko puta tijekom dana osvježite se hladnom vodom.
- Na duga putovanja idite u ranim jutarnjim satima ili kasno navečer. Tijekom putovanja nekoliko puta se zaustavite i osvježite. Prije vožnje dobro prozračite i ohladite vozilo.
- Nikada ne ostavljajte djecu i životinje same u zatvorenom vozilu.
- Opterećenje topline je veće u urbanim sredinama nego u ruralnim područjima. Ako možete, povucite se u prirodu ili na viša mjesta.

Jaka zima i snježne oborine

Velike snježne oborine mogu za posljedicu imati prekid prometa, što može izazvati kratkotrajan prekid opskrbe stanovništva hranom, otežano pružanje zdravstvene pomoći, prekid rada u gospodarskim objektima zbog nemogućnosti dolaska radnika na posao te prekide u opskrbi električnom energijom i pada telekomunikacijskog sustava.

U slučaju jake zime

- Što manje boravite na otvorenom ili u negrijanom zatvorenom prostoru.
- Prije izlaska na otvoreno slojevito obucite dovoljno toplu odjeću i obuću.
- Ne izlazite na zaledjene vodene površine zbog opasnosti od pucanja leda, propadanja u ledenu vodu i utapanja.

- U prostorijama koje nisu grijane ispušte vodu iz vodovodnih cijevi, spremnika ili grijajuća vode te sustava centralnog grijanja koji nije u funkciji, a u zahodsku školjku i podne sifone ulijte tekućinu koja se ne smrzava ili sol.
- Pobrinite se preventivni pregled i čišćenje sustava grijanja i dimovodnih uređaja.
- Pravodobno osigurajte dovoljnu količinu ogrjevna.
Pobrinite se za prikladno grijanje i ventilaciju prostora.
U zgradama koje ne koristite duže vrijeme, osigurajte minimalno grijanje. Spriječite zamrzavanje vode u vodovodnom sustavu.
- Redovito održavajte krovove i namjestite snjegobrane.
- Uklonite suha stabla oko zgrade ili obrežite grane koje bi se mogle slomiti pod težinom snijega ili leda.
- Po najavi obilnijih snježnih padalina, pravovremeno nabavite osnovne potrepštine, lijekove i slično.
- Pripremiti pjesak i soli za posipavanje leda i alate za uklanjanje snijega.
- Obratite pažnju na popucalo granje, izbjegavajte hodanje ispod drveća i ne parkirajte vozila ispod njih.
- Nemojte stajati u blizini vodova, ne dirati slomljene kabele i druge dijelove instalacije jer bi oni mogli biti pod naponom.
- Putujte samo po potrebi.
- Već tijekom snježnih padavina preventivno očistite staze i površine koje koristite. Pažljivo hodajte po zaledjenim i snježnim površinama.
- Ukoliko led nije moguće odstraniti s pločnika, posipajte ga sa pjeskom.
- Koristite obuću s gumenim hrapavim đonom.
- Budite oprezni kada hodate uza zgrade ili ispod drveća jer s njih iznenada može pasti snijeg ili led te iz istog razloga ne parkirajte svoje vozilo na tim mjestima.
- Temeljito očistite snijeg i led sa svoga vozila prije uključivanja u promet, uz obvezno korištenje zimske opreme na vozilu.

Udar groma

Grmljavina koju čujete izdaleka, pad temperature i porast brzine vjetra znakovi su da se morate skloniti pred nadolazeću oluje. Munja, koja se vidi kao odbljesak i čuje se poput grmljavine, udara između olujnih oblaka ili njihovih dijelova, a ponekad i između oblaka i tla. Po vremenu koje protekne od munje do grmljavine možemo približno odrediti udaljenost grmljavine od mjesta na kojem se nalazimo. Tri sekunde znače udaljenost od oko jednog kilometra. Od munje ste sigurni samo u kućama s gromobranom ili u automobilu.

U slučaju grmljavine

- Ako se zateknete u šumi za vrijeme grmljavine, sklonite se u nižim dijelovima šume ispod grmlja ili nižih stabala.
- Ako se zateknete na otvorenom prostoru, sklonite se u nižim dijelovima kao što su klanci, udoline, gudure ili uđite u auto.
- Ako ste za vrijeme grmljavine u kući, odmaknite se od prozora, ne kupajte se i ne tuširajte se i ne perite posuđe ručno, jer je voda vodič električne energije.
- Ako vas grmljavina zatekne u vodi, odmah izđite na kopno i potražite zaklon.
- Gdje god da vas grmljavina zatekne, ako osjetite da vam kosa strši uvis (indikacija da prijeti udar groma), nemojte leći na tlo. Čučnite nisko na tlo na prstima – minimalizirajte kontakt s tlom.
- Stavite ruke na uši i glavu među koljena.
- Ne koristite telefone, slušalice ili druge električne uređaje tijekom nevremena, jer munja može putovati žicama i ozlijediti svakoga tko koristi takve uređaje. Mobiteli su sigurni za upotrebu ako nisu povezani s električnim izvorom.

Ukratko o klizištim

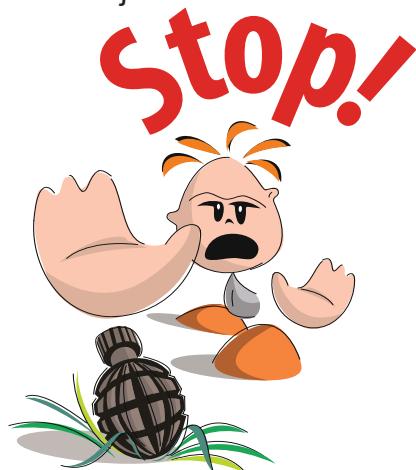
Klizište je termin za stjenovitu ili rastresitu stijensku masu odvojenu od podloge koja pod utjecajem gravitacije klizi niz padinu. Pazite na znakove poput naborane zemlje, slijeganje, veće namočenosti, pukotine i promjene na zemljištu, nagnuta stabla ili električne stupove, nagnutih ograda i potpornih zidova, pukotine u zgradama, neobične zvukove (kao na primjer pucanje drveća) i drugo. Klizišta se češće pojavljuju nakon jakih kiša, potresa ili zbog neadekvatne intervencije u padinama.

Kako postupiti u slučaju klizišta

- Ako živite u ugroženom području, posavjetujte se i poduzmite mjere opreza.
- Kako bi se na vrijeme otkrilo klizište, važno je promatrati područje. Izvedite građevinske radove na padinama po suhom vremenu. Redovito održavajte zgrade i okoliš. Sadnjom drveća s dubokim i jakim korijenima možete stabilizirati padine.
- Pojavu većeg klizanja zemljišta ili odrona treba prijaviti na broj 112, policiji ili nadležnoj službi na čijem se terenu klizište pojavilo. Obavijestite susjede o opasnosti, napustite područje klizišta i povucite se na sigurno.
- Ako klizište ozbiljno ugrožava neku građevinu, u njoj treba isključiti struju, plin i vodu.
- Građevinu ugroženu klizištem treba napustiti i udaljiti se na sigurnu udaljenost.
- Nakon napuštanja ugrožene građevine treba čekati daljnje upute stručnjaka iz nadležnih službi.

Neeksplodirana ubojna sredstva (NUS)

Kada pronađete neeksplodirana ubojna sredstva (NUS), budite mirni i spriječite pristup pronađenom objektu i osigurajte mjesto. Ne dirajte, ne pomičite ili rastavljajte pronađeni predmet. Ne udarajte po njemu, ne bacajte ga u vatru i slično. Napustite mjesto pronalaska, preporučuje se da slijedite isti put kojim ste i došli. Nazovite 112 i pružite što više informacija o pronađenom objektu i mjestu gdje ste ga pronašli.

Epidemije i sanitарne opasnosti

Od zaraznih bolesti štitimo se prvenstveno poštujući osnovne higijenske navike i provodeći preventivne mjere. Tako je u svakodnevnom životu vrlo važno osigurati konzumaciju zdravstveno ispravnih namirnica i vode za piće, kao i sanitarno-tehničke i higijenske uvjete proizvodnje i prometa istih. Naravno da se moraju osigurati i sanitarni i higijenski uvjeti u prostorima u kojima boravimo. Posebno treba naglasiti važnost osobne higijene, potrebu čestog pranja ruku i pranja odjeće.

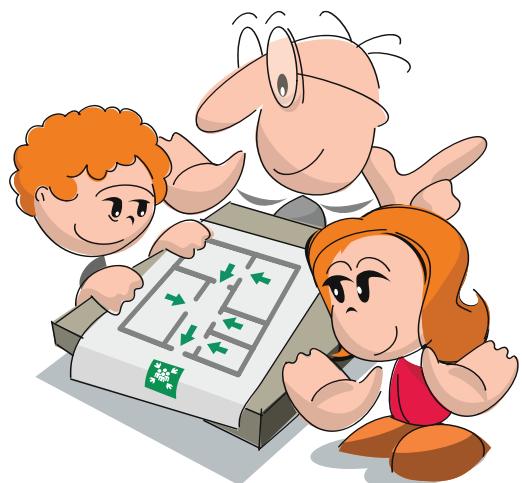
Postupci u slučaju proglašenja pojave epidemije od zarazne bolesti

- Slušajte službene upute o poduzimanju i provođenju mjera zaštite.
- Dopustite obavljanje propisanih zdravstvenih pregleda osoba, objekata, proizvoda te poduzimanje drugih propisanih mjera za zaštitu stanovništva od zaraznih bolesti.
- Izbjegavajte mesta na kojima se okuplja veći broj ljudi.
- Boravite u zatvorenom prostoru svoje kuće.
- Spriječite dodir djece, majki s malom djecom, trudnica, onih koji se oporavljaju od drugih bolesti i bolesnih od drugih bolesti s bolesnima ili onima kod kojih se sumnja na bolest u epidemiji.
- Izbjegavajte bliži kontakt sa životinjama čije se zarazne bolesti mogu prenijeti na ljudi.
- Vodite računa o higijeni prostora, osobnoj higijeni i higijeni životinja.
- Novooboljelog ili sumnjivog na bolest izolirajte iz zdrave sredine, pružite mu njegu i zatražite pomoć stručne službe.
- Mjere za sprečavanje i suzbijanje zaraznih bolesti prestanite primjenjivati tek onda kada to dopuste nadležne službe koje su proglašile pojavu epidemije.

OBITELJSKI PLAN ZA SLUČAJ NUŽDE

Obiteljski plan za slučaj nužde

Izradite Vaš obiteljski plan za slučaj nužde. Porazgovarajte sa ukućanima i dogovorite se kako ćete i preko koga doći u kontakt jedni s drugima, gdje ćete ići i što ćete učiniti u slučaju katastrofe. Mjesto okupljanja mora biti dobro poznato svim članovima obitelji, ne smije biti niti preblizu niti predaleko vaše kuće (najviše 7-10 km) i mora ulijevati dovoljno sigurnosti kod svih članova obitelji. Držite Vaš obiteljski plan na vidnom i dostupnom mjestu i pridržavajte se ga u slučaju potrebe.

Obiteljski plan za slučaj nužde

VAŽNI PODACI O ČLANOVIMA OBITELJI

Ime i prezime	Datum rođenja	Važne zdravstvene informacije
Broj mobilnog telefona	Adresa radnog mesta/škole/vrtića	Telefon radnog mesta/škole/vrtića
Ime i prezime	Datum rođenja	Važne zdravstvene informacije
Broj mobilnog telefona	Adresa radnog mesta/škole/vrtića	Telefon radnog mesta/škole/vrtića
Ime i prezime	Datum rođenja	Važne zdravstvene informacije
Broj mobilnog telefona	Adresa radnog mesta/škole/vrtića	Telefon radnog mesta/škole/vrtića
Ime i prezime	Datum rođenja	Važne zdravstvene informacije
Broj mobilnog telefona	Adresa radnog mesta/škole/vrtića	Telefon radnog mesta/škole/vrtića

OSOBE ZA KONTAKT I MJESTO OKUPLJANJA U SLUČAJU KATASTROFE

PRVO MJESTO JAVLJANJA I OKUPLJANJA	Ime i prezima rođaka ili prijatelja	Adresa	Telefon	Mobilni telefon	E-mail
DRUGO MJESTO JAVLJANJA I OKUPLJANJA					

 OBITELJSKI PLAN U HITNIM SITUACIJAMA

PRVO MJESTO JAVLJANJA I OKUPLJANJA		
Javiti se:		
telefon	mobitel	e-mail

DRUGO MJESTO JAVLJANJA I OKUPLJANJA		
Javiti se:		
telefon	mobitel	e-mail

 OBITELJSKI PLAN U HITNIM SITUACIJAMA

PRVO MJESTO JAVLJANJA I OKUPLJANJA		
Javiti se:		
telefon	mobitel	e-mail

DRUGO MJESTO JAVLJANJA I OKUPLJANJA		
Javiti se:		
telefon	mobitel	e-mail

 OBITELJSKI PLAN U HITNIM SITUACIJAMA

PRVO MJESTO JAVLJANJA I OKUPLJANJA		
Javiti se:		
telefon	mobitel	e-mail

DRUGO MJESTO JAVLJANJA I OKUPLJANJA		
Javiti se:		
telefon	mobitel	e-mail

 OBITELJSKI PLAN U HITNIM SITUACIJAMA

PRVO MJESTO JAVLJANJA I OKUPLJANJA		
Javiti se:		
telefon	mobitel	e-mail

DRUGO MJESTO JAVLJANJA I OKUPLJANJA		
Javiti se:		
telefon	mobitel	e-mail

 OBITELJSKI PLAN U HITNIM SITUACIJAMA

PRVO MJESTO JAVLJANJA I OKUPLJANJA		
Javiti se:		
telefon	mobitel	e-mail

DRUGO MJESTO JAVLJANJA I OKUPLJANJA		
Javiti se:		
telefon	mobitel	e-mail

 OBITELJSKI PLAN U HITNIM SITUACIJAMA

PRVO MJESTO JAVLJANJA I OKUPLJANJA		
Javiti se:		
telefon	mobitel	e-mail

DRUGO MJESTO JAVLJANJA I OKUPLJANJA		
Javiti se:		
telefon	mobitel	e-mail

Izvor: <http://www.sos112.si/slo/>
<https://civilna-zastita.gov.hr/>

Zahvaljujemo Upravi Republike Slovenije za zaščito in reševanje što nam je omogočila korištenje dijelova teksta i slikovnog materijala iz letaka.